

Сабақтың тақырыбы:

Сан есім

Сабақтың мақсаты

Білімділік: Сан есім туралы оқушыларға толық мағлұмат беру. Алған білімдерін пысықтап, теориялық алған ұғымдарын мысалдар арқылы терең меңгерту.

Тәрбиелік: Сан есім тақырыбын түсіндіру кезінде сөздер мен сөйлемдердің тәрбиелілік мәніне көңіл бөле отырып, топпен жұмыс істеу арқылы ынтымақ пен бірлікке, жолдастыққа көмек көрсетуге баулу.

Дамытушылық: Сан есімнен алған білімдерін жаттығу жұмыстары арқылы дамыту, өз бетінше орындау дағдыларын қалыптастыру, топпен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру.

Сабақтың түрі: Аралас

**Сабақтың әдісі: Мәнерлеп оқу,
ауызша сөйлеу, тыңдап түсіну, жазу,
екеуара сөйлеу, сұрақ-жауап,
ынталандыру**

**Сабақтың көрнекілігі: слайд,
оқулық**

- I. Ұйымдастыру кезеңі
- Сыныппен сәлемдесіп, түгендеу
- II. Үй тапсырмасы бойынша жұмыс
- III. Жаңа сабақ
- IV. Өзіндік жұмыс
- V. Сергіту сәті
- VI. Топ жұмысы
- VII. Тақтамен жұмыс
- VIII. Қорытынды
- IX. Үйге тапсырма
- X. Бағалау

Үй тапсырмасы бойынша жұмыс

Сан есім

Зат есім

Сын есім

Сөз таптары

Есімдік

Етістік

үстеу

Шылау

Одағай

Еліктеу

Зат есім дегеніміз не?

**Мысалдар жазу арқылы жалпы,
жалқы есімдердің ережесін
шығарамыз**

III. Жаңа сабақ

I топ

**Сан есім
дегеніміз не ?
Түрлерін атаңыз**

II топ

**Сан есімнің
түрлеріне
толық
мағлұмат беру**

I топ

Сан есім дегеніміз- заттың санын білдіретін сөз табы.
Сұрақтары: неше? Қанша? Нешінші? Нешеу?

Имя числительное- часть речи которая обозначает количество предметов и отвечает на вопросы:

Сколько? Который? Мысалы, бір, екі, үш

Сан есім мағынасына қарай 6 түрге бөлінеді.

По своему значению сан есім в казахском языке делится на:

1. Есептік сан есім- Количественные
2. Реттік сан есім- Порядковые
3. Жинақтық сан есім- Собирательные
4. Бөлшектік сан есім- Дробные
5. Болжалдық сан есім- Предположительные
6. Топтау сан есім- Разделительные

II топ

Сан есімнің жай түрі- простые числительные

0-нөл	8-сегіз	70-жетпіс
1- бір	9-тоғыз	80-сексен
2-екі	10-он	90-тоқсан
3-үш	20-жиырма	100-жүз
4-төрт	30-отыз	1000-мың
5-бес	40-қырық	1000000-
6-алты	50-елу	миллион
7-жеті	60-алпыс	

Сан есімнің күрделі түрі – составные числительные

11- он бір

15-он бес

19-он тоғыз

101-жүз бір

201- екі жүз бір

428-төрт жүз

жиырма сегіз

666-алты жүз

алпыс алты

1957-бір мың

тоғыз жүз елу жеті

Сан есім түрлері

Түрлері	Жұрнақтары	Мысалы
Реттік	-ншы, -нші, -ыншы, -інші	Бір-інші первый
Жинақтық	-ау, -еу сұрақтары: нешеу? Всего семь	Біреу, екеу, үшеу, төртеу бесеу
Бөлшектік		
Болжалдық	-дай, -дей, -тай, тей	Қырық-тай около сорока
Топтау	Образуются путем повторения числительных с окончаниями шығыс сеп в конце	Бес-бестен по пять, он-оннан по десять

IV. Өзіндік жұмыс. “Сан есім” мұхиты картасымен жұмыс. Аралдарға саяхат кешу.

Есептік

Сан есім

Бөлшектік

Реттік

Болжалдық

Жинақтық

Топтау

1- арал: “Есептік сан есімдер”

1-топ

Біздің Отанымыз -
Қазақстан. Аумағы
Батыстан шығысқа 3000
шақырым, ал
солтүстіктен оңтүстікке
дейін 1700 шақырым.

Қазақстан
Республикасының жер
көлемі жөнінен дүние
жүзінде 9 - орында.

2- топ

Қазақстан
Республикасының ұлтық
құрамы әр алуан .
Қазақстанда 130-дай ұлт
өкілдері тұрады. Негізгі
ұлт қазақтар
республикада 52 пайызды
құрайды.

* 2- арал: “Реттік сан есімдер”

1-топ

Көп нүктенің орнына реттік сан есімді қойып жаз

Жеті атаңды біл!

Атасы- бірінші

Әкесі -

Баласы -

Немересі-

Шөбересі-

Шөпшек-

Немене-

Сан есімдерді сөзбен жазып, реттік сан есімге айналдырыңыз.

2;6;11;15;29;36;44;58;69;74;8

8;99;199;1840;3689534

2-топ

Септік жалғауларын біл!

Біріншісі - Атау

.....-Ілік

.....-Барыс

.....-Табыс

.....-Жатыс

.....-Шығыс

.....-Көмектес

Мына есептік сан есімдерді цифрмен жазып, реттік сан есімге айналдыру.

Мың, жуз, сексен, бес, сегіз

* 3- арал: “Жинақтық сан есімдер”

1-топ

Жинақтық сан
есімдерді табу:
Ауыз біреу, құлақ
екеу.
Би екеу болса, дау
төртеу.

2-топ

Жинақтық сан
есімдерді табу:
Атадан алтау туса
да,
Басыңа бір
жалғыздық түсер
Ағайын алтау, ана
біреу.

* 4- арал: “Болжалдық сан есімдер”

1-топ

Есептік сан
есімдерді
болжалдық сан
есімдерге
айналдыру, сөйлем
құрау:
Сегіз жүз.....,
Қырық.....,

2-топ

Есептік сан
есімдерді
болжалдық сан
есімдерге
айналдыру, сөйлем
құрау:
Елу.....,
Сексен.....,

* 5- арал: “Топтау сан есімдер”
Сағат неше? деген сұраққа жауап
мағына

* 6- арал: “Бөлшектік сан есімдер”

1-топ

Диалогты оқып өзара сөйлесу мағынасына ажырату

Баласы: Әке, сағат неше болды?

Әкесі: сағат сегіз жарым болды. Қайда барасың?

Баласы: Банкке

Әкесі: Банк нешеде ашылады?

Баласы: Тоғыз жарымда ашылады?

Әкесі: Онда не істейсің?

Баласы: Ақша айырбастаймын.

2-топ

Диалогты оқып өзара сөйлесу мағынасына ажырату

Баласы: Ана, сағат неше болды?

Анасы: Сағат жеті жарым болды. Жұмысың бар ма?

Баласы: Ия. Сайлаудың жұмыстарымен “Нұр Отан” ғимаратына барамын.

Анасы: Қай уақытта үйде боласың?

Баласы: Сағат бір жарымда келемін

V Сергію самі

Мына са
жануард

ар, бір

❖ 9 – 6 –

❖ 1000 –

❖ 5 – 6 – 40 – 60 –

* VI. Топ жұмысы.

Берілген мәтінді оқып шығып тақырыпқа ат

1-топ

1932 жылы Есіл өзінің жағалауындағы Қараөткел округінің негізі қалады. Кейін Ақмола сауда жәрменкелері өткізілетін орталыққа айналады. 1961 жылға кейін Целиноград болып аталады. 1939-1965 жылдары Ақмола облысының, ал 1960-1965 жылдары Тың өлкесінің әкімшілік орталығы болды.

2-топ

Бір грамм алтыннан ұзындығы 3 километр 420 метрге жететін жіңішке сым жасауға болады. Ең бірінші фотосуретті 1826 жылы Франция ғалымы Жозеф Нисфор Ньеп түсерген. Біздің планетамыздағы халықтың жартысы қар көрмепті. Ең үлкен стадион Рио-де Жанейродағы “Маракана” стадионы.

Берілген сандарды сан есімнің түрлеріне бөліп жазу.

Үлгі: екі-екінші-екеу-екідей-екі-екіден

I топ

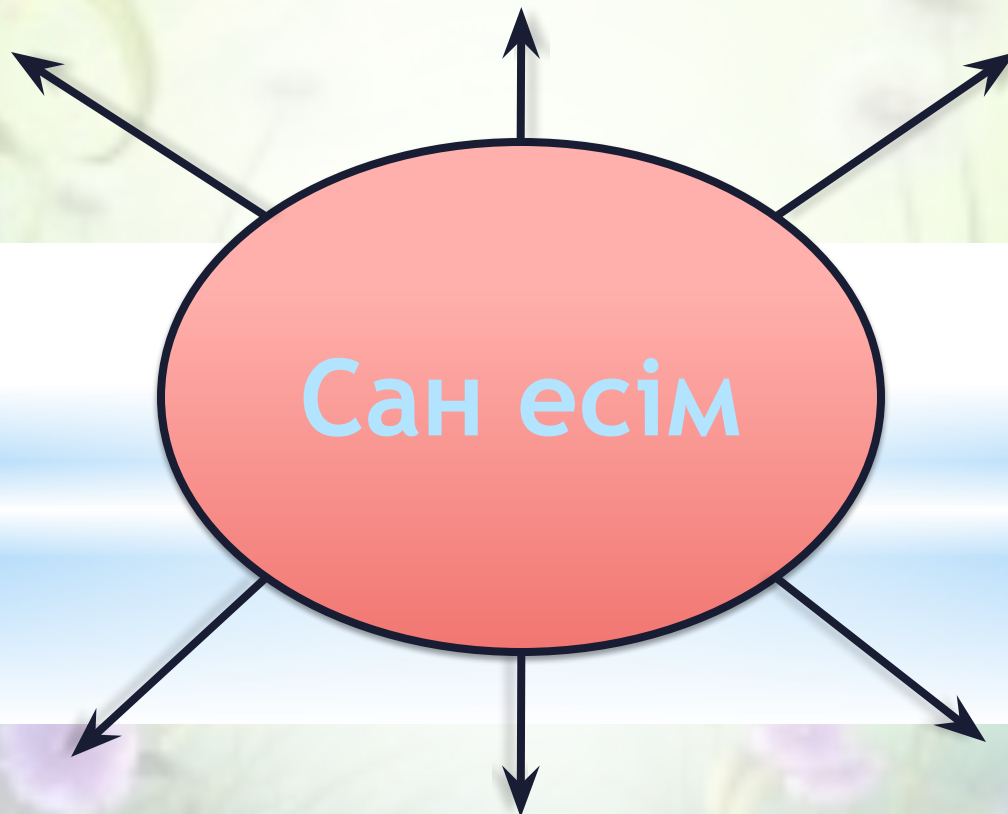
Төрт -
Жеті-
Отыз-
Елу-
Елу бес-

II топ

Алты-
Сегіз-
Қырық-
Алпыс-
Сексен-

* VIII. Қорытындылау

“Сан есім” тақырыбын бекіту

Қазақ халқының киелі сандары жайлы мәлімет іздеп келу.

* IX. Үйге тап

Бағалау

Сабаққа белсене
қатысып отырған
оқушыларды мадақтау,
бағалау. Бағаларын
журналға қою.

